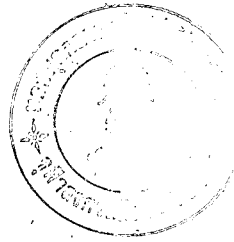

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยในปัจจุบันนี้เป็นที่ทราบกันดีว่าเต็มไปด้วยความสับสนวุ่นวาย และสิ่งที่อยู่เบื้องหลังซึ่งผลักดันให้เกิดความวุ่นวายนั้น มีหลายประการ เช่น การต่อสู้ทางความคิด ซึ่งกำลังรณรงค์กันอย่างคึกคักในทุกหนทุกแห่งระหว่างประชาชนผู้นิยมลัทธิ การเมืองที่แตกต่างกัน การต่อสู้ทางความคิดระหว่างกลุ่มชนหรือตัวบุคคล ดังกล่าวนั้น ได้สร้างความสับสนเป็นอย่างมากแก่ประชาชนทั่วไป และสภาพเช่นนี้มิได้สร้างสรรค์ให้เกิดความเจริญแก่ชาติบ้านเมืองแต่ประการใด นอกจากจะทำให้เกิดความแตกแยก ความสามัคคีและความเสื่อมโทรมของสุขภาพจิตของประชาชนทั่วไป

เอกวิทย์ ฌ กลาง^๑ ได้ให้ข้อสังเกตว่า สังคมไทยทุกวันนี้กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก เปลี่ยนจากจิตนิยมไปสู่วัตถุนิยม จะได้ยินบ่อย ๆ ว่าโลกกำลังเจริญทาง วัตถุตรงข้ามทางด้านจิตใจของมนุษย์กลับเสื่อมลง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู กตเวทิต์ และความเคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ลดลง กลับเห็นแก่ตัวกันมากขึ้น

คึกฤทธิ์ ปราโมช^๒ ได้ชี้ให้เห็นว่า สังคมทุกวันนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปใน ทางไม่ดีมากมาย หนังสือพิมพ์ก็ข่าวทุกวันที่พูดกันมากคือ เรื่องศีลธรรม รู้สึกว่าคน-

^๑เอกวิทย์ ฌ กลาง, "ทัศนบางประการ เกี่ยวกับกุสโลบายการศึกษา," ชุมนุมทางวิชาการ (รายงานการประชุมทางวิชาการครั้งที่ ๑ กรมสามัญศึกษา ๒๕๑๐), หน้า ๒๕๑.

^๒คึกฤทธิ์ ปราโมช, "บทบาทของครูในสังคมไทย," วิทยาสาร (ฉบับวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๑๔), หน้า ๑๑.

ปัจจุบันไม่ถือคุณค่าเหมือนคนไทยสมัยก่อน สิ่งหนึ่งเคยเห็นว่าเป็นบาป กลับถือว่าเป็นกีฬา ตลอดจนถึงผิดลูกเมีย เคยถือว่าผิดศีลทุกวันนี้ถือเป็นความกึ่ง

สุนน อมรวิวัฒน์^๓ ใ้กล่าวว่า เหตุการณ์ที่น่าเศร้าใจซึ่งเกิดขึ้นในสังคมไทยที่กำลังแปรเปลี่ยนในปัจจุบันมีมากมาย เช่น ความโหดเหี้ยมทารุณของคชชนุม ผู้ชายไทย พยายามหลีกเลี่ยงการถูกเกณฑ์เป็นทหาร คนมีรายได้อาจไม่อยากเสียภาษีให้ภาครัฐ ข้าราชการโกง การนัดหยุดงาน และการฉ้อราษฎร์บังหลวงสารพัดอย่าง ทำให้ผู้มีความคิดและมีความรักชาติบ้านเมืองรู้สึกใจหายหวาดกลัว หากไม่คนในสังคมของเราจึงฟังเพื่อเพื่อเหิมใจคำ หากไม่จึงไม่รู้จักภาคภูมิใจในความเป็นไทยบ้าง

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยปัจจุบันนี้ ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้ทางความคิด จิตใจของคนที่เสื่อมทรามลง การไม่ยอมรับรู้และปฏิบัติตามภารกิจของตนเองที่มีต่อส่วนรวม การตัดสินใจด้วยวิธีรุนแรง หรือ การเบียดบังหาผลประโยชน์แก่ตนก็คี่ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาสังคมที่กำลังลุกลามและระบาคอยู่ทุกหนทุกแห่ง ถ้าไม่รีบแก้ไขอย่างถูกต้องและรวดเร็วแล้ว ยอมรับมาสู่ความหายนะแก่ชาติบ้านเมืองอย่างแน่นอน วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประจำวันของนักเรียน ฉะนั้นในการสอนแต่ละครั้งครูต้องมีบทบาทที่สำคัญในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีความสามารถมีทักษะในการดำรงชีวิต และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคม และเข้ากับสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี และมีการพัฒนาปรับปรุงตัวเองให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

^๓สุนน อมรวิวัฒน์, "บาปลูกฝังค่านิยมกันเถิด," วิทยาสาร ๘ (กรกฎาคม ๒๕๑๕), ๒๒.

ทรอย ฮอลิเดย์ (Troy Holliday) ได้เขียนบทความถึงบทบาทของโรงเรียนในการสร้างพลเมืองที่ดีว่า ในปัจจุบันโรงเรียนมีความรับผิดชอบในการพัฒนาความเป็นพลเมืองที่ดีมากกว่าที่เคยเป็นมา เพราะผู้ปกครองมีเวลาให้เด็กของตนน้อยลง ยิ่งกว่านั้น ถ้าผู้จะเตรียมนักเรียนเพื่อรับหน้าที่ในสังคมประชาธิปไตยแล้ว โรงเรียนจะมีความสำคัญมาก เพราะ

- โรงเรียนมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กเป็นจำนวนมากกว่าสถาบันอื่นในสังคม
- โรงเรียนมีองค์การและสถานที่อื่นจะใช้เป็นเครื่องมือในการฝึกอย่างมีประสิทธิภาพ
- โรงเรียนมีวัตถุประสงค์ในการให้การอบรมและพัฒนาเยาวชน

การสอนอย่างมีแบบแผน (Formal Instruction) ในวิชาสังคมศึกษามีผลที่วัดได้เพียงเล็กน้อยในการพัฒนาค่านิยม และพฤติกรรมที่จะส่งเสริมให้เป็นพลเมืองดี แต่สภาพแวดล้อมโดยทั่วไปในโรงเรียนและชุมชน มีความสำคัญมากกว่าในการฝึกฝน ครูทุกคนควรมีส่วนร่วมและยอมรับวัตถุประสงค์ และจัดโปรแกรมการสอนร่วมกัน ในการวางแผนการสอนนี้จะต้องยอมรับว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์มีผลสำคัญต่อการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี จึงควรส่งเสริมกิจกรรมในโรงเรียนให้มีความหมายและเกิดผลประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ ในขณะที่เดียวกัน แบบเรียนก็ยังมีผลสำคัญควรให้อ่านประกอบเพื่อเกิดความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น โครงการดังกล่าวนี้เมื่อจัดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์แล้วจะก่อให้เกิดอคติ ความรักชาติ และเป็นแนวทางเพื่อออกไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

มีผลการวิจัยเกี่ยวกับการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งได้เห็นถึงความบกพร่องของการเรียนการสอนวิชานี้ เช่น ปรากฏว่าคนส่วนมากยังมีแนวความคิดต่อวิชานี้ไม่

⁶ Troy Holliday, "Better Training Means Better Citizen" *The Social Studies*, Vol 5 u, No. 4 (April, 1968), pp. 169-171.

ถูกต้องนัก นักเรียนที่เรียนไปแล้วก็ไม่ได้ความเข้าใจ เพียงแต่สามารถจะจำบทเรียน
มาทำข้อสอบได้เท่านั้น เมื่อผ่านไปแล้วก็ลืมไม่สามารถจะนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิด
ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของคนได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงขอบเขตของการจัดการ
ศึกษาอบรม การวัดผลหลักสูตร และแบบเรียน รวมทั้งวิธีการสอนของครู ครูอาจ
ขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก ขาดทักษะในวิชาเฉพาะ ขาดการใช้
อุปกรณ์ประกอบการสอน สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้การเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษาใน
ปัจจุบันไม่บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้เท่าที่ควร

ในสภาพความสับสนทางความคิดของคนทั่ว ๆ ไปถึงที่กล่าวมาแล้วใน
ตอนต้น ๆ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า อุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาที่จำเป็นอย่างยิ่งที่ควร
นำไปประกอบการเรียนการสอนวิชานี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดตรงตามความมุ่ง
หมายของวิชาสังคมศึกษาที่สุด คือ หนังสือพิมพ์รายวัน เพราะ หนังสือพิมพ์รายวันมีลักษณะ
ที่ีคั้งนี้

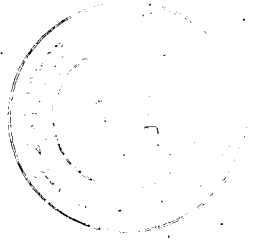
๑. เป็นกระจกเงาที่สะท้อนสภาพความเป็นไปของสังคมปัจจุบัน ทำให้
ผู้อ่านใคร่รูสภาพการณ์ปัญหา และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น
๒. เป็นเครื่องมือที่ครูสามารถนำไปใช้เพื่อฝึกได้แก่รู้จักคิด รู้จักใช้
เหตุผล มีวิจารณ์ญาณ เชื่อในสิ่งควรเชื่อ รู้จักถ่วงถ่วงหาข้อเท็จจริง ไม่หลงเชื่อคำ
โฆษณาหรือข่าวไม่ตรงกับข้อเท็จจริง รู้จักเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น
๓. เป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน และที่เคยเกิดขึ้น
มาแล้วในอดีต และปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
๔. ครูสามารถยกตัวอย่างที่พบในหนังสือพิมพ์มาเป็นแนวทางอภิปราย
ทำให้เกิดกิจกรรมใ้ค้อีกหลายอย่าง เช่น เกี่ยวกับการอภิปราย, โต้ว่าที่, การแสดง
บทบาทสมมุติการจักษิทธิรศการ การเขียนข่าว การย่อข่าว ฯลฯ ซึ่งทำให้เด็กเกิดทักษะ
ในวิชาต่าง ๆ มากมาย
๕. หนังสือพิมพ์เป็นอุปกรณ์ที่มีราคาถูกใช้ประโยชน์ได้มาก แพรหลาย
ไปทุกท้องถิ่น เก็บรักษาได้ง่าย

การนำหนังสือพิมพ์รายวันไปใช้ เป็นอุปกรณ์การสอนนั้น ขึ้นอยู่กับวิธีการของครูว่าจะมีหลักเกณฑ์อย่างไร ที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดตามความมุ่งหมาย เช่น ผู้ใช้จะต้องรู้จักเลือกข่าวและภาพที่สอดคล้องกับบทความที่ตรงตามลักษณะของ เนื้อหาวิชา และกิจกรรมที่สอนอยู่ นอกจากนั้นยังต้องเลือกว่าข่าวจากหนังสือพิมพ์นั้นมีความทันสมัย น่าเชื่อถือได้แค่ไหน ข่าวบางชนิดถึงจะทันสมัยและตรงตามเนื้อ เรื่องที่จะสอน แต่ลักษณะของข่าวไม่เหมาะสม ก็ไม่ควรนำไปใช้ เช่น ข่าวฆาตกรรม ข่าวชู้สาว หรือ ข่าวกบฏทหาร เป็นต้น

ในปัจจุบันนี้ คนทุกรุ่นทุกวัยนิยมอ่านหนังสือพิมพ์รายวันมากขึ้น การออกหนังสือพิมพ์ทำไถ่กาย ห้างมีอิสระที่จะเสนอข่าว หรือ แนวความคิดอย่างเสรีมากขึ้น จึงปรากฏว่ามีหนังสือพิมพ์ชื่อใหม่ ๆ วางขายในท้องตลาดมากขึ้น เมื่อมีจำนวนหนังสือพิมพ์หลายฉบับ การทำหนังสือพิมพ์จึงมีแนวโน้มที่จะมุ่งไปในด้านธุรกิจ การค้าโดยหวังผลกำไรจากจำนวนขายมากกว่าฉบับอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้จึงมีหนังสือพิมพ์รายวันบางฉบับขาดความรับผิดชอบอดวอดชน โดยการเสนอเรื่อง, ข่าวหรือภาพ ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่มวลชนโดยส่วนรวมทำเพียงแต่ให้ล่อตา ใจผู้อ่าน เพื่อหวังจำนวนขายให้มากขึ้นเท่านั้น

ในด้านการใช้ตอยคำ หรือ ภาพข่าว หนังสือพิมพ์รายวันบางฉบับไม่ไ้ระมัดระวังมากนัก จะเห็นการใช้คำผิด ๆ หั้รูปประโยค และการสะกดคำปรากฏอยู่เสมอ สิ่งบกพร่องของหนังสือพิมพ์ดังกล่าวแล้วขึ้นอยู่กับครู ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจะต้องหาวิธีการที่ดีและเหมาะสมที่สุดในการใช้หนังสือพิมพ์รายวันให้เกิดประโยชน์ ในการเรียนการสอนตรงตามความมุ่งหมายของ เรื่องที่จะสอน หรือปลูกฝังค่านิยมหรือแนวคิดให้แก่ผู้เรียนตามที่ตนต้องการ

จากสาเหตุดังกล่าวมาแล้วทั้งหมด ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะสำรวจความคิดเห็นของผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา ที่มีต่อการใช้หนังสือพิมพ์รายวันเป็นอุปกรณ์การสอน ในการสำรวจนี้ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาวิธีการใช้หนังสือพิมพ์รายวันประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
๒. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์โรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการใช้หนังสือพิมพ์รายวันประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา
๓. ศึกษาวิธีการใหม่ ๆ อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการใช้หนังสือพิมพ์รายวันประกอบการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับประถมศึกษา

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

๑. อาจารย์ที่สอนวิชาสังคมศึกษามีความเห็นว่าการนำหนังสือพิมพ์รายวันมาประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
๒. อาจารย์ที่สอนวิชาสังคมศึกษา ใช้หนังสือพิมพ์รายวันประกอบการเรียนการสอนเสมอ (ในระดับมาก)
๓. การใช้หนังสือพิมพ์ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจในวิชาสังคมศึกษามากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์ผู้สอนวิชาสังคมศึกษาทุกคนที่สอนอยู่ในโรงเรียนสาธิตฝ่ายประถมศึกษาทุกโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร

- ๒. การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับทัศนคติ ต่อหนังสือพิมพ์รายวัน การนำหนังสือพิมพ์มาใช้เป็นอุปกรณ์การสอน วิธีการสอน ผลที่ได้รับ อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะ
- ๓. หนังสือพิมพ์รายวันที่กล่าวถึงได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันที่มีจำหน่ายในกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน
- ๔. การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยเฉพาะโรงเรียนสาธิตฝ่ายประถมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๖ โรงเรียน ประกอบด้วย
 - ก. โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - ข. โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
 - ค. โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และปทุมวัน
 - ง. โรงเรียนสาธิต วิทยาลัยครูสวนสุนันทา
 - จ. โรงเรียนสาธิต วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ข้อตกลงเบื้องต้น

- ๑. ผู้วิจัยถือว่าอาจารย์ที่สอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ทุกคนได้เคยเรียน หรือได้รับการอบรม วิธีสอนสังคมศึกษา โดยใช้หนังสือพิมพ์รายวัน เป็นอุปกรณ์การสอนมาแล้วทั้งสิ้น
- ๒. ผู้วิจัยถือว่าเครื่องมือวิจัย (แบบสอบถาม) เชื่อมั่นได้ว่าสามารถสำรวจความคิดเห็นในเรื่องที่ต้องการวิจัยได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ความจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยนี้อาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนไม่ครบตามจำนวนที่คาดหวังไว้

คำจำกัดความของการวิจัย

- ๑. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อการใช้นั่งสื่อพิมพ์ เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษา
- ๒. หนังสือพิมพ์รายวัน หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่รวบรวมและบรรจุไว้ด้วย ข่าว, ภาพ, บทความ, คอลัมน์ต่าง ๆ มีกำหนดออกเป็นประจำวันโดยสม่ำเสมอ
- ๓. อุปกรณ์การสอน หมายถึง วัสดุ หรือเครื่องมือใด ๆ ที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริง ทักษะ ทัศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ แก่ผู้เรียน
- ๔. วิชาสังคมศึกษา หมายถึง วิชาที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม และทางธรรมชาติ
- ๕. อาจารย์ หมายถึง ผู้สอนในโรงเรียนสาธิตฝ่ายประถมศึกษา
- ๖. โรงเรียนสาธิต หมายถึง โรงเรียนที่ตั้งขึ้นเป็นแหล่งทดลองหรือแสดงการสอนในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ หรือสังกัดกรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
- ๗. ชั้นประถมศึกษา คือ การเรียน การสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๗

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้

- ๑. เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมใหม่ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- ๒. กระตุ้นให้สถาบันฝึกหัดครูมองเห็นความสำคัญและเผยแพร่ประโยชน์ของการใช้นั่งสื่อพิมพ์รายวันประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา
- ๓. อาจทำให้สื่อมวลชน (ประเภทสิ่งพิมพ์) ตระหนักถึงบทบาทและอิทธิพลของตนทั้งทางสร้างเสริมและทำลายอันจะมีผู้ดูแลเยาวชนของชาติ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขบริการให้ดีขึ้น